

METİN 18

hukukun tanımlanması ve doğasının ya da öz niteliğinin kavranması için hukukun temel işlevlerinin bilinmesi zorunludur hukukun temel işlevlerini üç ana başlık altında toplayabiliriz bunlar hukukun düzen sosyal gereksinimleri karşılama ve adalet işlevleridir her ne kadar hukukun tanımlanması konusunda bir görüş birliğinin varlığı söz konusu değilse de hukukun işlevsel açıdan adalete yönelen toplumsal yaşam düzeni olarak tanımlanması mümkündür hukuk kavramının tanımı gereğince düzen adalet ve sosyal gereksinimleri karşılama olmak üzere üç temel işlevi bulunmaktadır buna bağlı olarak hukuk normlarının biçim sosyal olgu değer yargısı olmak üzere üç temel karakteri söz konusudur belirtildiği üzere hukukun üç temel işlevinin analizi hukukun doğasının kavranmasına imkan tanır ancak temel işlevlerin analizi dışında bu işlevler arasındaki çelişkilerin de ortaya konulması zorunludur zira hukukun doğasında mündemiç bulunan bu temel işlevler arasında çatışık bir ilişkiler ağı bulunmaktadır örneğin hukukun düzen işlevi somut hukuksal olayların kendilerine özgü niteliklerini göz ardı eden bir şekillenmeye yönelirken adalet işlevi hakkaniyet ilkesi gereği somut hukuksal olayların özelliklerini dikkate alır hukukun öz niteliğinden kaynaklı bu çelişkilerin tümünden ortadan kaldırılması olası değildir ancak bu işlevler arasında bir uyumu ya da bütünlüğü sağlama olasılığı söz konusudur hukukun bu temel işlevleri bağlamında adalet işlevinin temel nihai amacı oluşturduğunun ifade edilmesi gerekmektedir hukukun tanımında olduğu gibi amacının belirlenmesinde de bir görüş birliği söz konusu değildir hukukun amaçları bağlamında düzen güvenlik adalet özgürlük ve eşitlik gibi bazı kavramlar gündeme gelmektedir insanın doğası gereği toplumsal bir varlık oluşu toplumsal yaşam düzenini gerekli kılmaktadır insanlık tarihi boyunca bu ihtiyacın bir yansıması olarak insanlar bir takım kurallar ile sosyal yaşamlarını düzenlemeyi amaçlamıştır bu hedef kapsamında ahlak din örf ve hukuk kuralları toplumsal düzeni sağlamayı amaçlayan kurallar bütünü olarak ortaya çıkmışlardır bu düzenleyici kurallar bütününün en önemlisini oluşturan hukuk öncelikle bir düzen kavramını ifade etmektedir hukuk düzeni belirli bir formda varlık kazanmaktadır düzenin bir gereği olarak form hukukun kendi öz niteliğinin bir parçasını oluşturmaktadır